

Spis treści

Wprowadzenie	7
Część I: Retoryka w dobie renesansu	
Rozdział I: <i>Ars artium</i> . Renesans i retoryka	15
I.I.1. Wstęp	15
I.I.2. Retoryka: teoria i praktyka	16
I.I.3. Praktyka retoryczna	18
I.I.4. Rola retoryki w renesansie	20
I.I.5. Zakończenie	21
Rozdział II: Humanizm i retoryka we wschodniej Europie	23
I.II.1. Definicja, teoria, praktyka	23
I.II.2. Granice humanizmu we wschodniej Europie	26
I.II.3. Czechy. Słowacja. Węgry	26
I.II.4. Polska. Litwa. Inflanty	27
I.II.5. Białoruś. Ukraina. Rosja	29
Rozdział III: Guillelmus Tardivus: <i>Grammatica, eloquentia, et rhetorica</i> [Paris, ca 1484]. Opis podręcznika	31
I.III.1. Wprowadzenie	31
I.III.2. Kim był Guillaume Tardif?	31
I.III.3. Nauczanie retoryki w XV w. — uwagi wprowadzające	34
I.III.4. Podręcznik Tardifa	36
I.III.4.1. Poglądy G. Tardifa na gramatykę i retorykę	37
I.III.4.2. Źródła podręcznika	41
I.III.5. Zakończenie	42
Rozdział IV: Retoryka a filozofia w nauczaniu jezuickim. <i>Assertiones Rhetoricae</i> , Poznań 1577	44
I.IV.1. Wprowadzenie	44
I.IV.2. <i>Assertiones</i> : problem autorstwa	45
I.IV.3. <i>Assertiones</i> : przegląd treści	46
I.IV.3.1. Retoryka w systemie nauk: problemy dowodzeń retorycznych	46
I.IV.3.2. Retoryka i inne sztuki	49
I.IV.3.3. Polemika z poglądami Piotra Ramusa	50
I.IV.4. Konsekwencje teoretyczne	52
I.IV.5. Zakończenie	52
I.IV.6. Aneks: <i>Assertiones Rhetoricae</i> , Poznań 1577	53

Część II: Retoryka w XVII–XVIII wieku

Rozdział V: Polskie oratorstwo barokowe. Powitania władców	65
II.V.1. Wstęp: problemy teoretyczne badań mów skierowanych do władców	65
II.V.2. Wybór przykładów i uzasadnienie wyboru	67
II.V.3. Analiza przykładów	69
II.V.3.1. Wprowadzenie: założenia teoretyczne	70
II.V.3.2. Analiza wybranych mów	71
II.V.3.2.1. Ogólne problemy enkomiów	71
II.V.3.2.2. Toposy	73
II.V.3.2.3. Składnia oraz argumentacja	74
II.V.3.3. Próba podsumowania	75
II.V.4. Wnioski	76
II.V.5. Aneks 1: mowy: Jerzego Ossolińskiego (1631), Jakuba Sobieskiego (1632), Jerzego Ossolińskiego (1621), Bogusława Leszczyńskiego (1650)	77
II.V.6. Aneks 2: Przykłady toposów	83
Rozdział VI: Między oświeceniem a romantyzmem. Poglądy Ludwika Osińskiego	85
II.VI.1. Wstęp	85
II.VI.2. Retoryczna tradycja oświecenia	87
II.VI.3. Ludwik Osiński (1775–1838)	91
II.VI.4. <i>Wymowa...</i> Ludwika Osińskiego. Przegląd treści	92
II.VI.4.1. Źródła i podział treści wykładu	92
II.VI.4.2. Sztuka, literatura, retoryka	93
II.VI.4.3. Poglądy estetyczne: analiza fragmentu <i>Eneidy</i> Wergilego (VI.265–273)	96
II.VI.4.4. Wykład retoryki w dziele Osińskiego	99
II.VI.5. Wnioski	100

Część III: Retoryka w XIX–XX wieku

Rozdział VII: Retoryka i przełom antypozytywistyczny w badaniach literackich	105
III.VII.1. Wstęp	105
III.VII.2. Rozumienie retoryki w XIX wieku	107
III.VII.3. Zmiany w filozofii u schyłku wieku XIX i ich wpływ na rozumienie retoryki	109
III.VII.4. Spór o retorykę na przełomie XIX i XX wieku	111
III.VII.5. Wpływ zmian w językoznawstwie na przełomie XIX i XX wieku na badania nad retoryką	113
III.VII.6. Retoryka — sposób wyrażania czy krytyka idei?	115
III.VII.7. Badania nad <i>Biblią</i> a retoryka	116

III.VII.8. Polskie badania nad retoryką w XIX i na początku XX wieku	118
III.VII.9. Zakończenie	120
Rozdział VIII: Współczesne kierunki badań retorycznych	122
III.VIII.1. Wprowadzenie	122
III.VIII.2. Retoryka na przełomie tysiącleci	123
III.VIII.2.1. Retoryka, postmodernizm, społeczeństwo informatyczne	124
III.VIII.2.2. Retoryka, hypertexty, wtórna oralność	126
III.VIII.2.3. Retoryka i fenomenologia	129
III.VIII.2.3.1. Prolegomena do teorii nowożytnej retoryki	129
III.VIII.2.4. Konsekwencje nowego spojrzenia na retorykę	133
III.VIII.2.5. Wnioski	135
III.VIII.3. Szczypta praktyki	136
III.VIII.3.1. Analiza przykładów	137
III.VIII.3.2. Wnioski z przykładów	141
III.VIII.4. Nauczanie retoryki: wyzwanie nowych czasów	142
III.VIII.5. Wnioski: przyszłość retoryki	144
III.VIII.6. Aneks A: Wyjaśnienie pojęć	148
III.VIII.7. Aneks B: Retoryka — Znaczenie — Modalność — Wartość	150
III.VIII.8. Aneks C: <i>Das literarische Kunstwerk</i> i retoryka	156
Część IV: Supplementa	
Supplementum I: System retoryki	161
IV.I.1. Uwagi ogólne	161
IV.I.1.1. Antyczne definicje retoryki	162
IV.I.1.2. Podział na rodzaje retoryczne	163
IV.I.2. Inventio i dispositio	163
IV.I.2.1. Nauka o status	164
IV.I.2.2. Progymnasmata	165
IV.I.2.3. Rodzaje spraw oraz sposoby ich przedstawienia	166
IV.I.2.4. Układ mowy (tekstu)	166
IV.I.2.4.1. Wstęp	167
IV.I.2.4.2. Opowiadanie	167
IV.I.2.4.3. Dowodzenie	168
IV.I.2.4.4. Topika	169
IV.I.2.4.5. Odrzucenie argumentów przeciwnika	171
IV.I.2.4.6. Zakończenie	171
IV.I.2.4.7. Żart	171
IV.I.2.5. Mowy: sądowa, doradcza, okolicznościowa	172
IV.I.3. Dispositio	173
IV.I.4. Elocutio, memoria, actio	174
IV.I.4.1. Zasady ogólne	174
IV.I.4.2. Tropy	174

IV.I.4.3. Figury	175
IV.I.4.4. Figury słów	175
IV.I.4.5. Figury myśli	176
IV.I.4.6. Kompozycja, rytm	176
IV.I.4.7. PerIOD	177
IV.I.4.8. Styl	179
IV.I.4.9. Idee	180
IV.I.4.10. Ukształtowanie mowy	180
IV.I.5. Memoria	181
IV.I.6. Actio	181
Dodatek 1. Układ części retoryki	183
Dodatek 2. Wybrani przedstawiciele szkół retorycznych	184
Supplementum II: Historia retoryki — tablice chronologiczne	185
Supplementum III: Retoryka w Polsce. Bibliografia	188
IV.III.1. Wstęp	188
IV.III.2. Rękopisy	189
IV.III.3. Inkunabuły	199
IV.III.4. Stare druki	204
IV.III.5. Edycje, tłumaczenia i komentarze dokonane przez polskich autorów doby staropolskiej (bez mów, kazań itp.)	207
IV.III.6. Antologie	207
IV.III.7. Opracowania	208
Supplementum IV: Bibliografia	238
IV.IV.1. Książki polskie (nie notowane w bibliografii podanej w Supplementum II) i obcojęzyczne wydane przed rokiem 1800.	238
IV.IV.2. Opracowania polskie (nie notowane w bibliografii podanej w Supplementum II) i obcojęzyczne wydane po roku 1800	239
IV.IV.2.1. Bibliografie. Materiały kongresowe. Słowniki	239
IV.IV.2.2. Antologie tekstów	240
IV.IV.2.3. Historia retoryki	240
IV.IV.2.4. Teoria retoryki	242
IV.IV.2.5. Analizy retoryczne. Funkcje, zastosowania retoryki	244
IV.IV.2.6. Opracowania nie związane z retoryką	247
Indeks nazwisk	260
Indeks nazw placówek nauczania retoryki	269
Indeks rzeczowy (obejmuje pojęcia greckie, łacińskie, polskie i inne)	270